

Hope After Tears: A Journey Through the Second Day Haftorah

1. ירמיהו לא:א-י"ט (Yirmiyahu 31:1-19)

1. So says Hashem: The people who survived the sword found favor in the wilderness, as Israel went to find its rest.

2. From afar Hashem appeared to me: I have loved you with an eternal love, therefore I have drawn you close with kindness.

3. Again I will build you and you will be built, O maiden of Israel. Again you will take up your drums and go out in the dance of the joyous.

4. Again you will plant vineyards on the hills of Shomron; the planters will plant and enjoy their fruit.

5. For there will come a day when watchmen will call out on the hills of Ephraim: Arise, let us go up to Zion, to Hashem our God!

6. For so says Hashem: Sing with joy for Yaakov, cry out at the head of the nations. Proclaim, give praise, and say: Save Your people, Hashem, the remnant of Israel!

7. Behold, I am bringing them from the land of the north, and I will gather them from the ends of the earth. Among them the blind and the lame, the pregnant woman and the one giving birth together. A great assembly will return here.

א. כֹּה אָמַר ה' מֵעַתָּה חֵן בְּמִדְבָּר עִם שְׂרִידֵי חָרֵב
הָלוֹךְ לְהַרְגִּיעוֹ יִשְׂרָאֵל:

ב. מֵרָחוֹק ה' נִרְאָה לִי וְאֶהְבֵּתִיךָ
עַל-כֵּן מִשְׁכַּתִּיךָ חֹסֵד:

ג. עוֹד אֶבְנֶנּוּ וְנִבְנִית בְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל עוֹד תַּעֲדִי
תִּפְיָךְ וַיֵּצֵאת בְּמַחֲוֹל מִשְׁחָקִים:

ד. עוֹד תִּטְעִי כְרָמִים בְּהָרֵי שְׁמֶרֶן נִטְעוּ נִטְעִים
וְחָלְלוּ:

ה. כִּי יִשְׁ-יוֹם קָרְאוּ נֹצְרִים בְּהָר אֶפְרַיִם קוֹמוּ
וְנַעֲלֶה צִיּוֹן אֱלֹהֵינוּ:

ו. כִּי-כֹה אָמַר ה' רִנּוּ לַיַּעֲקֹב שִׂמְחָה וְצַהֲלוּ
בְּרֹאשׁ הַגּוֹיִם הַשְׁמִיעוּ הַלְלוּ וְאָמְרוּ הוֹשִׁיעַ ה'
אֶת-עַמּוֹךְ אֶת שְׂאֵרֵי יִשְׂרָאֵל:

ז. הִנְנִי מְבִיא אוֹתָם מֵאֶרֶץ צָפוֹן וְקִבְּצֵתִים
מִיִּרְכַּת-אֶרֶץ בָּם עוֹר וּפֶסֶם הָרָה וְיִלְדֵת יַחְדָּו
קָהָל גָּדוֹל יָשׁוּבוּ הִנֵּה:

8. With weeping they will come, and with supplications I will lead them. I will guide them to streams of water, on a straight road on which they will not stumble. For I have become a Father to Israel, and Ephraim is My firstborn.

9. Hear the word of Hashem, O nations, and tell it in the distant islands. Say: He who scattered Israel will gather him, and will guard him as a shepherd guards his flock.

10. For Hashem has redeemed Yaakov and delivered him from the hand of one stronger than he.

11. They will come and sing on the height of Zion, and they will stream to the goodness of Hashem: to the grain, the wine and the oil, and to the young of the flocks and the cattle. Their soul will be like a watered garden, and they will never languish again.

12. Then the maiden will rejoice in the dance, young men and elders together. I will turn their mourning into joy, I will comfort them and gladden them out of their grief.

13. I will saturate the soul of the kohanim with abundance, and My people will be satisfied with My goodness, says Hashem.

14. So says Hashem: A voice is heard in Ramah, wailing, bitter weeping. Rachel weeps for her children; she refuses to be comforted for her children, for they are gone.

ח. בִּבְכִי יָבֹאוּ וּבִתְחֻנוּנִים אֲוִבִילֶם אֲוִלִיכֶם
אֶל־נְחֻלֵי מַיִם בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל יִכְשְׁלוּ בָּהּ כִּי־הִיִּיתִי
לְיִשְׂרָאֵל לְאֵב וְאֶפְרַיִם בְּכֹרִי הוּא:

ט. שִׁמְעוּ דְּבַר־ה' גּוֹיִם וְהִגִּידוּ בְּאֵיִם מִמְּרֹחַק
וְאָמְרוּ מִזִּמְרָה יִשְׂרָאֵל יִקְבְּצֵנוּ וְשִׁמְרוּ כְרַעְיָה עֲדָרוֹ:

י. כִּי־פָדָה ה' אֶת־יַעֲקֹב וַיִּגְאֹלוּ מִיַּד חֲזָק מִמֶּנּוּ:

יא. וַיָּבֹאוּ וְרִנְנוּ בְּמֵרוֹם־צִיּוֹן וְנִהְרְאוּ אֶל־טוֹב ה'
עַל־דָּגָן וְעַל־תִּירֹשׁ וְעַל־יִצְהָר וְעַל־בְּנֵי־צֶאֱן וּבִקְרָר
וְהִיִּתָּה נֶפֶשׁ כָּגֹן רָחָו וְלֹא־יוֹסִיפוּ לְדַאֲבָה עוֹד:

יב. אֲזַ תִּשְׂמַח בְּתוֹלָה בְּמַחֲוֹל וּבַחֲרִים וּזְקֵנִים
יַחֲדוּ וְהִפְכֵּתִי אֲבָלָם לִשְׂשׂוֹן וְנִחַמְתִּים וְשִׂמְחֵתִים
מִיָּגוֹן:

יג. וְרִיִּיתִי נֶפֶשׁ הַכֹּהֲנִים דָּשֵׁן וְעַמִּי אֶת־טוֹבִי
יִשְׂבְּעוּ נַאֲמ־ה':

יד. כֹּה אָמַר ה' קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְכִי
תִּמְרוּרִים רָחֵל מִבְּכָה עַל־בְּנֶיהָ מֵאֲגָה לְהַנְחִים
עַל־בְּנֶיהָ כִּי אֵינָנּוּ:

15. So says Hashem: Restrain your voice from weeping and your eyes from tears, for there is a reward for your labor, says Hashem, and they will return from the land of the enemy.

16. And there is hope for your future, says Hashem, and the children will return to their border.

17. I have surely heard Ephraim lamenting: You disciplined me and I was disciplined, like an untrained calf. Bring me back and I will return, for You are Hashem my God.

18. For after I returned, I felt remorse; and after I came to know, I struck my thigh. I was ashamed and also humiliated, for I bore the disgrace of my youth.

19. Is Ephraim not a precious son to Me, a child of delight? For whenever I speak of him I still remember him. Therefore My innards yearn for him; I will surely have compassion on him, says Hashem.

טו. כֹּה אָמַר ה' מִנְעִי קוֹלְךָ מִבְּכֹי וְעֵינֶיךָ מִדְּמָעָה
כִּי יֵשׁ שָׂכָר לַפְעֻלָּתְךָ וְנָאֵם ה' וְשָׁבוּ מֵאֶרֶץ אוֹיֵב:

טז. וַיִּשְׁתַּקְּוָה לְאַחֲרֵיתָהּ וְנָאֵם ה' וְשָׁבוּ בָנִים
לְגְבוּלָם:

יז. שָׁמוֹעַ שָׁמַעְתִּי אֶפְרַיִם מִתְנוּדָד יִסְרַתְנִי וְאוֹסֵר
כַּעֲגֹל לֹא לַמֶּד הַשִּׁבְנִי וְאִשׁוּבָה כִּי אַתָּה ה'
אֱלֹהִי:

יח. כִּי־אַחֲרֵי שׁוּבִי נִחַמְתִּי וְאַחֲרֵי הִנָּדְעִי סָפַקְתִּי
עַל־יָגְרִי בִשְׁתִּי וְגַם־נִכְלַמְתִּי כִּי נָשֵׂאתִי חֲרַפַּת
נַעֲוָרִי:

יט. הֲבֵן יִקְרֶה לִּי אֶפְרַיִם אִם יֵלֵד שְׁשׁ־שְׁעִים
כִּי־מִדִּי דִּבְרִי בּוֹ זָכָר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד עַל־כֵּן הִמּוֹ מַעֲלִי
לֹא רַחֵם אֶרְחַמֶּנּוּ וְנָאֵם ה':

2. איכה רבה פתיחתא כ"ד (Eicha Rabba, Petichta 24)

At that moment Rachel our mother leapt before the Holy One, blessed be He, and said: Master of the Universe, it is revealed before You that Yaakov Your servant loved me with an extraordinary love and worked for my father seven years for my sake. And when those seven years were completed and the time of my marriage to my husband arrived, my father counseled to exchange me for my sister

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה קִפְצָה רָחֵל אִמֵּנוּ לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא וְאָמְרָה: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, גָּלוּי לִפְנֶיךָ
שִׁיעָקֵב עַבְדְּךָ אֶהְבֵּנִי אֶהְבָּה וַיִּתְּרָה וַעֲבַד
בְּשִׁבְלִי לְאָבָא שִׁבְעַת שָׁנִים. וְכַשֶּׁהשְׁלִימוֹ אוֹתָן
שִׁבְעַת שָׁנִים וְהִגִּיעַ זְמַן נִשְׂוָאִי לְבַעְלִי, יַעֲץ אָבִי
לְהַחֲלִיפֵנִי לְבַעְלִי בְּשִׁבְלִי אַחֹתִי, וְהִקְשָׁה עָלַי
הַדָּבָר עַד מָאֵד כִּי נִדְּעָה לִי הַעֲצָה, וְהוֹדַעְתִּי
לְבַעְלִי וּמִסְרַתִּי לוֹ סִימָן שִׁיכִיר בֵּינִי וּבֵין אַחֹתִי
כְּדִי שְׁלֹא יוּכַל אָבִי לְהַחֲלִיפֵנִי.

and give her to my husband. The matter was exceedingly hard for me, for the plan had become known to me, so I told my husband and gave him a sign by which he could tell me apart from my sister, so that my father would not be able to exchange me.

And afterward I changed my mind and bore my own longing, and I had compassion on my sister, that she should not be put to shame. That evening they exchanged my sister for me and gave her to my husband, and I handed my sister every one of the signs I had given my husband, so that he would think she was Rachel.

... I acted with kindness toward her, and I was not jealous of her, and I did not expose her to shame.

And if I, who am flesh and blood, dust and ashes, was not jealous of my rival and did not expose her to disgrace and shame, then You, the living and enduring King, the Compassionate One, why were You jealous over idolatry, which has no substance in it, and exiled my children, so that they were killed by the sword and the enemies did with them as they pleased?

Immediately the compassion of the Holy One, blessed be He, was stirred, and He said: For your sake, Rachel, I am returning Israel to their place. This is what is written (Yirmiyahu 31:14): "So says Hashem: A voice is heard in Ramah, wailing, bitter weeping. Rachel weeps for her children ..."

ולאחר כן נחמתי בעצמי וסבלתי את תאותי ורחמתי על אחותי שלא תצא לחרפה, ולערב חלפו אחותי לבעלי בשבילי, ומסרתי לאחותי כל הסימנים שמסרתי לבעלי, כדי שיהא סבור שהיא רחל.

... גמלתי חסד עמה ולא קנאתי בה ולא הוצאתיה לחרפה.

ומה אני שאני בשר ודם עפר ואפר לא קנאתי לצרה שלי ולא הוצאתיה לבושה ולחרפה, ואתה מלך חי וקים, רחמן, מפני מה קנאת לעבודת כוכבים שאין בה ממש, והגלית בני ונהרגו בחרב ועשו אויבים בהם כרצונם.

מיד נתגלגלו רחמיו של הקדוש ברוך הוא ואמר: בשבילה רחל אני מחזיר את ישראל למקומן. הלא הוא דכתיב (ירמיה לא, יד): "כה אמר ה' קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה מאנה להנחם על בניה כי איננו..."